

Javna predavanja na Urbanističnem inštitutu RS

Public lectures at the Urban Planning Institute

Urbanistični inštitut Republike Slovenije vas vljudno vabi na redna javna in brezplačna predavanja o aktualnih strokovnih temah v Sloveniji in širšem mednarodnem prostoru. Najave predavanj so objavljene v dnevnem časopisju in na spletni strani www.uirs.si. Če bi želeli biti o prihajajočih predavanjih obveščani z elektronsko pošto, sporočite svoj e-naslov na predavanja@uirs.si. Na istem naslovu so na voljo tudi vse dodatne informacije. Arhiv preteklih predavanj s povzetki je dostopen na povezavi http://www.uirs.si/dogodki_predavanja.asp.

Pregled predavanj od septembra 2008 do aprila 2009

25. september 2008

Strateški pristop k dogovarjanju z razvojnimi investitorji

Dogovarjanje pri načrtovanju v korist javnega interesa

Predavatelj: Roger Smook, tehnična univerza v Delftu, Delft, Nizozemska

Moderator: Matej Nikšič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Načrtovalske politike se pogosto udeležujejo v sodelovanju s strokovnjaki za razvoj in vlagatelji. Ti nimajo vedno enakih ciljev in vrednot kot načrtovalci, ki v procesu delujejo kot zagovorniki javnega interesa. Da bi bile izvedbe v prostoru izraz tistega, kar je bilo dogovorjeno v političnem procesu, potrebujejo načrtovalci posebne večine za delo s strokovnjaki za razvoj in z vlagatelji. Predavanje prof. dr. Rogerja Smooka s tehnične univerze v kraju Delft (Nizozemska) je ponazorilo, kako naj bi potekalo dogovarjanje, da bi bil javni interes kar najbolj upoštevan. Roger Smook je arhitekt načrtovalec, ki je danes tudi sam aktiven kot nepremičninski strokovnjak za razvoj. Sodeloval je pri več politikah revitalizacije mestnih središč

po vsej Evropi in pozna obe strani pogajalske mize v mednarodnem okviru. Njegove izkušnje s končanim projektom za mestno središče Haaga in projekti v Amsterdamu, Parizu, St. Etiennu, Gdansk, Pragi in Budimpešti kažejo, kako lahko dogovarjanje poteka v praksi, ter dajejo napotke za uspešno vodenje pogajalskega procesa.

18. november 2008

Načrtovanje in demografska kriza razvitih držav

Kaj pa Slovenija, Ljubljanska urbana regija in Mestna občina Ljubljana?

Predavatelj: Aleksander Jakoš, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana

Moderator: Andrej Gulič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana

Rast števila prebivalcev v razvitih državah se je popolnoma ustavila. Demografski prehod v Evropi se ni končal z nizkimi vrednostmi koeficientov rodnosti in umrljivosti, ampak se je nadaljeval s padanjem rodnosti pod vrednosti, ki omogočajo vsaj še obnavljanje prebivalstva. Tudi Slovenija se srečuje s tem problemom, ki bo postal najočitnejši v naslednjih tri-

desetih letih. Sindrom rasti števila prebivalcev je v Sloveniji pri načrtovanju še vedno tako močno zasidran, da je znižanje števila prebivalcev sinonim za neuspeh. Gre za veliko zмотo, saj moramo načrtovati razvoj za nove prihajajoče generacije prebivalstva, čeprav so te manj številčne, zato pa glede svojih pričakovanj kakovosti življenja in družbenega (tudi komunalnega) standarda veliko zahtevnejše. Zato moramo graditi nova in večja stanovanja, družbene objekte, dvigovati kakovost infrastrukture in na splošno optimistično načrtovati razvoj za nove generacije. Aleksander Jakoš, raziskovalec z Urbanističnega inštituta RS, z gotovostjo trdi, da bo vsak, ki bo uspešnost razvoja v Sloveniji in njenih občinah pogojeval z rastjo števila prebivalcev, v naslednjih tridesetih letih doživel neuspeh. Konkretno je problematiko prikazal na primeru Ljubljanske urbane regije in v njenem okviru še posebej Mestne občine Ljubljana, v kateri prav na področju demografije prihaja do velikih razhajanj med željami občin po rasti števila prebivalcev in sedanjo realno demografsko sliko.

.....
17. december 2008

Projekt Zagreb

Tranzicija kot stanje, strategija in praksa

Predavatelja: Eve Blau in Ivan Rupnik, Harvard University, Cambridge, Združene države Amerike
Moderator: Matej Nikšič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana

Dr. Eve Blau, profesorica arhitekturne zgodovine pri *Graduate School of Design* in direktorica oddelka za arhitekturo na harvardski univerzi, ter Ivan Rupnik, doktorski kandidat *Graduate School of Design*, sta predstavila Projekt Zagreb, ki sta ga med letoma 2004 in 2005 izvajala v sodelovanju z mestno občino Zagreb in društvom hrvaških arhitektov. Projekt je raziskoval dinamiko razvoja v mestu, ki se pripravlja na vstop v EU, se sooča s tranzicijsko ekonomijo ter se je pravzaprav celo preteklo stoletje razvijalo v pogojih politične in ekonomske tranzicije. Raziskava je pokazala, kako so se v teh nestabilnih pogojih razvile povsem nove urbanistične in arhitekturne strategije

urejanja prostora ter kako je tranzicija omogočila arhitekturi, da je imela aktivno in ustvarjalno vlogo v kompleksnem razvoju mesta. Raziskava je dala tudi zanimive ideje in predlagala strategije za prihodnji razvoj Zagreba, predvsem pa je spodbudila dialog med teorijo in prakso – povečalo se je število diskusij, izmenjav mnenj in sodelovanje med avtorji raziskave ter arhitekti in načrtovalci, ki danes načrtujejo mestni razvoj. Predavanje in spremljajoča razstava sta bila posebej zanimiva za Ljubljano, ki prav v tem času pripravlja nove dokumente prostorskega razvoja.

.....
14. januar 2009

Okolje in promet v Sloveniji

Deset ključnih sporočil

Predavatelj: Aljaž Plevnik, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
Moderatorica: Irena Rejec Brancelj, Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana

Slovenija je podobno kot večina razvitih držav pred pomembno razvojno dilemo. Po eni strani želimo zagotoviti visoko raven dostopnosti in mobilnosti, po drugi strani pa se izogniti njunim negativnim učinkom. Dostop do zanesljivega prometnega sistema je pri današnjem življenjskem slogu prebivalcev zelo pomemben, saj je mobilnost za večino temeljni pogoj za kakovostno življenje. Kljub temu pa se ljudje hkrati zavedamo negativnih vplivov prometnega sistema na kakovost bivanja in smo zaradi tega zaskrbljeni. Promet nam je torej po eni strani v pomoč, po drugi pa nam škoduje. Reševanje dileme ravnotežja med pozitivnimi in negativnimi učinki prometa nedvomno zahteva mnogo več kot le spoznanje, da ta obstaja. Dr. Aljaž Plevnik, raziskovalec Urbanističnega inštituta RS, je predstavil publikacijo *Korak naprej v ravnanju z okoljem: tematsko poročilo o vplivu prometa na okolje*. Nastala je na podlagi kazalcev, ki so bili v okviru poročanja o okolju Evropski okoljski agenciji pripravljeni za Ministrstvo za okolje in prostor – Agencijo RS za okolje. Predavatelj je predstavil deset ključnih sporočil o okolju in prometu v Sloveniji.

18. marec 2009

Aktivna mestna prizorišča

Senzibilizacija javnosti na primerih urbanih intervencij v javnem prostoru

Predavatelj: Boštjan Bugarič, Znanstveno-raziskovalno središče Univerze na Primorskem, Koper
Moderatorica: Barbara Goličnik, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana

Sodobno mesto je bojno polje interesov različnih mestnih akterjev. Nesorazmerni odnosi v upravljanju javnega prostora so posledica interesa kapitala, ki postavlja socialni kontekst na drugo mesto. Ekonomski in politični akterji prevzemajo nadzor nad upravljanjem tega prostora, kar vpliva na njegovo oblikovanje, podrejenost vplivom investitorjev pa povzroča vse večje poenotenje družbenih vsebin. S tem se izgublja raznovrstnost, javni prostori pa so velikokrat usmerjeni v oblikovanje brez vsebinskega smotra. Uporabnika se iz razmerij javnega prostora postopoma izključuje. Predavatelj dr. Boštjan Bugarič z Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem meni, da je senzibilizacija javnosti prvi korak, ki šibkejšim mestnim akterjem (kot so marginalne skupine ali socialno ogrožene skupine) z različnimi prostorskimi modeli kaže na možnosti delovanja, s tem pa se širi raznovrstnost javnega prostora. Tematiko je med drugim prikazal skozi Urbane akcije KUD C3, ki temeljijo na intervencijah vzpostavljanja komunikacije med mestnimi akterji in se izvajajo na zapuščenih območjih, privatiziranih javnih površinah, nedostopnih urbanih predelih in območjih nadvlade kapitala.

7. april 2009

Doživljajska krajina

Pristop k obravnavi ljudi in prostora: principi in uporaba v praksi

Predavatelji: Kevin Thwaites, Ian Simkins, Alice Mathers, univerza v Sheffieldu, Sheffield, Velika Britanija
Moderatorica: Barbara Goličnik, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana

Metoda *doživljajska krajina* ponuja nov vpogled v odnos med odprtimi prostori in ljudmi, ki te prostore vsakodnevno uporabljajo. Celovito obravnava odnos med uporabniki in njihovim okoljem. Združuje doživljajske in prostorske razsežnosti odprtih prostorov in daje usmeritve, kako jih upoštevati pri oblikovanju prostorov. Omogoča poglobljeno razumevanje dinamičnih pomenov znotraj ustaljenih okvirov in upoštevanje doživljajskih dimenzij prostora v procesu oblikovanja odprtega prostora. Metodo so predstavili dr. Kevin Thwaites, dr. Ian Simkins in dr. Alice Mathers z oddelka za krajinsko arhitekturo univerze v Sheffieldu v Veliki Britaniji. Razložili so osnovne pojme in izvedbene metode, posebno tiste, ki obravnavajo taka doživljanja prostora, ki pri posameznikih krepijo pripadnost prostoru oziroma soseski. Praktično uporabnost metode so prikazali s primeri iz prakse. Razložili so doživljanje izkušnje z javnim prevozom pri ljudeh z učnimi težavami, posebnosti doživljanja identitete stanovanjske soseske in posebnosti prostorske zaznave pri otrocih.

Viri slikovnega gradiva: Albert Kolar, Domen Grögl, Eve Blau in Ivan Rupnik, Google Earth, Kevin Thwaites in Ian Simkins, Matej Nikšič

Dr. Matej Nikšič, univ. dipl. inž. arh., asistent z doktoratom
 Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija
 E-pošta: matej.niksic@uir.si